

↓

Η εἰκόνα αὐτῆ δημοσιεύθηκε
 ἐπὶ εφημερίδα "Πόλη" ^{ΠΠΠ}
 24/2/2008

Λίγο μετά τό 1878 οταν οι Τούρκοι ἔφυγαν ἀπό τό νησί καί τό κατέκτησαν οι Ἄγγλοι, μερίδα των Λεμεσιανῶν ἀρχισαν νά κυκλοφοροῦν ελεύθερα στήν πόλη, ἀφού αισθάνονταν περισσό-
 τερη ἀσφάλεια καί ταυτόχρονα ἐνιωθαν τήν ἀνάγκη γιά καλλιτεχνική ἐκτόνωση. Γλεντούσαν τραγουδώντας στούς στενοῦς καί σκοτεινοῦς δρόμους περιφερόμενοι ἀπό μπακαλο-
 ταβέρνα σέ μπακαλοταβέρνα. Τό πρῶτῖ οι μπακαλοταβέρνες λειτουργοῦσαν σάν συνεικινικά μικροπακάλια γιά τά νοικο-
 κυριά καί τά βράδια μετατρέπονταν σέ ταβέρνες γιά τούς λάτρεις της νυκτερινῆς ζωῆς.

Διαφορετικά δέν μπορούσῃ νά γίνει. Ἡ Λεμεσός περίπου μιάν δεκαετία πρίν τόν 20 ον αἰῶνα καί μιά δεκαετία μετά, μεγάλο χωριό μιλούμε γιά τό 1895 - 1910. Δρόμοι χωματένιοι
 σιονισμένοι καλοκαίρι καί λασπωμένοι τόν χειμῶνα, νερό σέ βρύσες στούς δρόμους οχι στά σπίτια, φῶς στά σπίτια μέ λάμπες πετρελαίου. Γιά ζεσφασιά αναμμένα κάρβουνα στό μαγιάλι. Ἐτσι οι νέοι γλεντζέδες καί τραγουδηστές ξεκινούσαν ἀπό τά πανδοχεία, τά κουρεία καί τίς ταβέρνες ξεφεύγοντας ἀπό τήν καθημερινότητα. Ὁ μεζές της τὰβέρνας ἀφθονος καί γνήσιος, σουγλάκι, σεφταλί, ζαλατίνα, λουκάνιο, λαρδί, αὐγά βραστά, στραγάλια, κουκιά στό ἄλας, ἐλιές καί κρομμύδι. Τό φωμί ἦτο δωρεά της ταβέρνας, καθῶς ἐπίσης καί τά διάφορα χορταρικά πού ἀφθονοῦσαν. Οι παραλιακές ταβέρνες πρόσφερναν καί χταπόδι, σουπιά η φάρι συνήθως στά κάρβουνα.

Οι ταβέρνες εὐρίσκοντο συνήθως στήν εἴσοδο του παλιού λιμανιού, γύρω ἀπό τό κἀστρο, κοντά στόν τούρκικο μιναρέ, παραλιακό δρόμο, πλατεία κεσογλουδικιών. Ὁ δρόμος ἀπέναντι ἀπό τήν εἴσοδο του παλιού λιμανιοῦ μέχρι τόν μιναρέ ἦτο καλυμένος μέ αρκετές καμάρες ἀπό τήν μιά πλευρά του βέχρι την ἄλλη.

Ἐνας εἰλεκτός γλεντζές/τραγουδηστής της ἐποχῆς υπήρξε ο Παναγιώτης Χρυστοφίδης. Γεννήθηκε στήν Ἀγία Θύλα της Λεμεσού περίπου τό 1850. Ἀπό μικρός ἔφυγε γιά τήν Ἀλεξάνδρεια της Αἰγύπτου καί ἀφού ἔμαθε τήν κομμωτική τέχνη καί τήν τέχνη του πρακτικῖοῦ ἰατροῦ, ἐπέστρεψε στή Λεμεσό τό 1890. Ἀμέσως λειτούργησε τό δικό του κουρείο οπου τό χῶρισε σέ δύο τμήματα, αὐτό του κουρείου καί αὐτό του πρακτικῖοῦ ἰατροῦ. Τό κουρείο αὐτό εὐρίσκειτο στόν παραλιακό δρόμο κοντά στή εἴσοδο του παλιού λιμανιού.

Γιά τόν κουρέα Παναγιώτη Χριστοφίδη έγραψε καί ο
Ιώστας Πηλαβάκης στό βιβλίο του η "Δεμεσός σ' άλλους καιρούς"
σελ. αρ. 245. Τό κουρείο του μέ αρνητή πελατεία όλων των
τάξεων της πόλης υπήρξε ένα είδος κοινωνικού πόστου.
Φηλεντός τραγουδηστής ο ίδιος μάζεψε όλους τους καλούς
τραγουδηστές της πόλης αλλά καί οργανοπαίκτες καί ετσι
τραγουδηστές καί πελάτες πήγαιναν για κούρεμα η ξύρισμα,
συζήτηση, η για να ακούσουν για τίς ασθένειες πού
θεράπευε, μέ τά γιατροσόφια του.

τό βράδι,
Μέ τό κλείσιμο του κουρείου η παρέα ξεκινούσε για τήν
ταβέρνα της εκλογής των. Μερικοί από τούς δρόμους που
περνούσαν τραγουδώντας, παραλιακός, Αγίου Ανδρέου, Κιτίου
Εθπριανού, σημερινή Άνεξαρτησίας, Αθηνών, Ζήνωνος, Οθωνος
καί Αμαλίας, Ελένης Παλαιολογίνας. Ασφαλώς ορισμένοι από
τούς δρόμους αυτούς λόγω τού χρόνου άλλαξαν όνομα.
Ο κόσμος πού κατοικούσε στους δρόμους αυτούς φιλοξενούσε
τούς τραγουδηστές αυτούς μέ διάφορα, όπως καφέδες, αναψυκτικά, (κόφα)
κονιάκι μέ μεζέ μέσα στόν δίσκο, Γιάντοτε τούς έλεγαν να
περάσετε καί αύριο.

Μερικά από τά ονόματα αυτών των πρωτοπόρων τραγουδηστών
πού σήμερα εμείς τούς ονομάζουμε Δεμεσιανοί κανταδόροι
καί που άρχισαν αυτόν τόν λαϊκό πολιτισμό πριν από
τουλάχιστον 120 χρόνια είναι:- Παναγιώτης Χριστοφίδης,
κουρέας, Ζήνων Κυπριανίδης φάλτης καί τυπογράφος,
Προκόπης καί Κωστής Χ" Μιλτής, Ευέλθων Πιτσιλλίδης, δικηγόρος,
Χαράλαμπος Μιχαηλίδης πατέρας του γνωστού κανταδόρου
Κώστα Στούππου, πού εργάζετο καρσόνι στις πλάτρες,
Γιάγκος Τσάρνος, Γιώργος Σολομανίδης. Φυσικά όλοι αυτοί
είναι μακαρίτες πρό πολλών ετών.

Όμως ο ρομαντισμός των παλιών κανταδόρων έφυγε.
Οι σημερινοί κανταδόροι τραγουδούν μόνο στα καρναβάλια
ενώ οι παλιοί τραγουδούσαν ολόχρονα. Οι παλιοί κανταδόροι
διέθεταν αφορμιτισμό καί τραγουδούσαν βρέξει χιονίσει
πρίμο σκόντο ενώ οι σημερινοί προσπαθούν ανεπιτυχώς
να τραγουδήσουν τετράφωνα καί κάπου σκοντάφτουν. Οι καιροί
άλλαξαν, τά στενά σοκάκια έγιναν λεωφόροι, τά γραφικά
σπιτάκια μέ τίς αυλές έγιναν πολυκατοικίες. Γι' αυτό
καί οι κανταδόροι θέλουν η δέν θέλουν άλλαξαν πρόσωπο
καί λαμβάνουν μέρος μόνον στα καρναβάλια μια φορά τόν
χρόνο η.

Σέ πείσμα όλων αυτών των αλλαγών, υπάρχει μιά ομάδα κανταδόρων σήμερα, πού συνεχίζει μέ τό ίδιο τέμπο, τό ίδιο τέμπο των παλιών κανταδόρων του 1900-1910. Ξακολουθούν νά τραγουδούν μέ κιθάρες και μανδολίνα στίς ταβέρνες κάθε Δευτέρα. Κάθε Δευτέρα και σέ μιάν ταβέρνα πού επιλέγει αυτός που θά πληρώσει. Συνήθως τραγουδούν και σ'ορισμένα σπίτια αλλά και στους δρόμους έξω από σπίτια φίλων και γνωστών η αυτών που τούς προσκαλούν. Αυτήν τήν ομάδα τήν απαρτίζουν μόνον επτά κανταδόροι και οργανοπαίκτες, γι'αυτό και ονομάσθηκε Η ομάδα της Δευτέρας η Οι κανταδόροι της Δευτέρας. Άρκετός κόσμος πηγαίνει στίς ταβέρνες που θά τραγουδήσουν γιά διασκέδαση. Πολλές φορές η ομάδα της Δευτέρας έφυγε από τίς ταβέρνες τίς πρωινές ώρες αφού κανταδόροι και πελάτες τραγουδούν μαζί.